

Dumbrar ils tschiervs cun la camera termica

Il monitoring da selvaschina cun nova tecnica

■ (rtr/fmr) Per pudair far las dumbraziuns da selvaschina il pli exact pussaivel e cun uschè pauca glied sco pussaivel, dovran ils guardiaselvaschina ussa cameras termica. Emprimas experientschas mussan: I dat avantatgs, però era dischavantatgs. Mintga primavaira emprova l'Uffizi da chatscha e pestga d'eruir il dumber da selvaschinas ch'ha survivi l'enviern. Pli baud vegniva quai fatg cun agid da divers chatschaders che gievan en gruppas da fin a 6 personas davos si sin in pick-up ed eran munids cun glischs da prestaziun per tschertgar giu tut la prada sur ed enturn ils vitgs.

Pervi da reglas pli severas (ed era in zic pervi da corona) fan quai ussa per gronda part mo pli ils guardiaselvaschina persuls. Ma da nov pon els prender en agid in apparat modern, numnadamain ina camera termica che pussibilescha d'observer ils animals da stgira notg. Ina tala camera vegn d'identifitgar animals en il

stgir mo a maun da lur temperatura da corp, la quala sa differenziescha dal conturn.

Damain stress e damain disturbi

Cun mintga nov indriz vali sco emprim era da rimnar experientschas. Ed emprimas constataziuns dals guardias selvaschina mussan, ch'en cumparegliaziun cun la lavur cun las glischs, ha la selvaschina damain stress e disturbi. Il guardiaselvaschina Armando Janett da Savognin manegia envers RTR: «Uschia èn ils animals quiets – i maglian durant che nus dumbrain. Quai è gea era noss'intenziun la primavaira. Ils animals han gì in grev enviern. Perquai è mintga disturbi che nus pudain evitar ussa da primavaira d'avantatg.» Ils animals vegnan bain disturbads tar las dumbraziuns sco emprim cun las glischs normalas – per insumma als chattar. Però lura vegnan stizzadas las

glischs e la camera termica vegn en funcziun. Cura ch'igl è lura puspè stgir èn ils animals quiets e pasculeschan vinavant, malgrà ch'ils guardiaselvaschina èn anc adina en vischinanza vi da dumbrar. E cun animals pli quiets pon els dumbrar pli concentrà ils trieps.

La schanza ch'ina part dals animals svanescha avant ch'ils guardiaselvaschina han insumma drizza la glisch sin els, è in toc pli pitschna. Era animals che sa zuppan davos chaglias e plantas èn pli bain visiblas cun l'apparat termic.

Dapi dus onns en funcziun

Ils funcziunaris da l'Uffizi da chatscha e pestga dal Grischnun dovran dapi dus onns la nova tecnica termica per la dumbraziun. In dad els, il guardiaselvaschina Armando Janett, declera: «Tscherts han survegnì l'onn passà questas cameras, ils ultims quest onn. Per nus èsi impurtant

da far nossas experientschas – per era veisair tge differenzas ch'i dat en nosa dumbraziun.»

La tecnica «termica» n'è però betg anc perfetga. Perquai che trieps che stattan strusch in sin l'auter èn per part pli difficils da dumbrar cun la camera termica. Ed era observaziuns da singuls animals – p.ex. per eruir, sch'i sa tracta da lantschets u da vadels – èn anc adina pli simplas da far cun glischs normalas. Armando Janett resumescha sias experientschas uschia: «La camera termica è franc in surlevtg. Tenor mes giudicat è però la cumbinaziun da tuts dus – da glisch normala e da camera termica – segir ina buna chaussa.»

Sche la camera termica ha la fin finala era in effect sin il dumber d'animals e sch'ins sto tras quai perfin era adattar la cifra nunenconuscenta dals animals ch'ins suppona anc, po pir vegnir evaluà suenter insaquants onns da dumbraziun.

Selvaschina dal Surses – filmada e dumbrada questa primavaira cun ina camera termica.

FOTO RTR/CURDIN FLIRI

«Uschia èn ils animals quiets – i maglian durant che nus dumbrain.»

Armando Janett,
guardiaselvaschina, Savognin